

ประมวลกฎหมาย

อาญา

ฉบับใช้งานและประกอบการศึกษา

[ปรับปรุงครั้งที่ 3]

อัปเดตประมวลกฎหมายอาญาที่มีการแก้ไขล่าสุด
มีคำอธิบายมาตราสำคัญและออกสอบบ่อยครั้ง
อ้างอิงคำพิพากษาศาลฎีกาประกอบคำอธิบาย

เหมาะสำหรับนิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ศ.วิกรณ์ รักษ์ปวงชน | รศ.วิมาน กฤตพลวิมาน | รศ.ภัญญิญา สิริบรรพิตพัฒน์

สารบัญ

—◆ ประมวลกฎหมายอาญา ◆—

มาตรา หน้า

ภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป

ลักษณะ ๑	บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป	๑-๑๐๑	๑
หมวด ๑	บทนิยาม	๑	๑
หมวด ๒	การใช้กฎหมายอาญา	๒-๑๗	๔
หมวด ๓	โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย	๑๘-๕๘	๑๐
ส่วนที่ ๑	โทษ	๑๘-๓๘	๑๐
ส่วนที่ ๒	วิธีการเพื่อความปลอดภัย	๓๙-๕๐	๑๖
ส่วนที่ ๓	วิธีเพิ่มโทษ ลดโทษ และการรอกการลงโทษ	๕๑-๕๘	๒๑
หมวด ๔	ความรับผิดชอบในทางอาญา	๕๙-๖๙	๒๔
หมวด ๕	การพยายามกระทำความผิด	๗๐-๗๒	๓๑
หมวด ๖	ตัวการและผู้สนับสนุน	๗๓-๗๙	๓๑
หมวด ๗	การกระทำความผิดหลายบทหรือหลายกระทง	๘๐-๙๑	๓๔
หมวด ๘	การกระทำความผิดอีก	๙๒-๙๔	๓๔
หมวด ๙	อายุความ	๙๕-๑๐๑	๓๖
ลักษณะ ๒	บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ	๑๐๒-๑๐๖	๓๘

ภาค ๒ ความผิด

ลักษณะ ๑	ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร	๑๐๗-๓๖๖/๔	๓๙
หมวด ๑	ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์	๑๐๗-๑๑๒	๓๙
หมวด ๒	ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร	๑๑๓-๑๑๘	๔๑

	มาตรา	หน้า
หมวด ๓ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ		
ภายนอกราชอาณาจักร	๑๑๙-๑๒๙	๔๓
หมวด ๔ ความผิดต่อสัมพันธไมตรี	๑๓๐-๑๓๕	๔๕
กับต่างประเทศ		
ลักษณะ ๑/๑ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย	๑๓๕/๑-๑๓๕/๔	๔๖
ลักษณะ ๒ ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง	๑๓๖-๑๖๖	๔๗
หมวด ๑ ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	๑๓๖-๑๔๖	๔๗
หมวด ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	๑๔๗-๑๖๖	๕๐
ลักษณะ ๓ ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม	๑๖๗-๒๐๕	๕๔
หมวด ๑ ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	๑๖๗-๑๙๙	๕๔
หมวด ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	๒๐๐-๒๐๕	๖๐
ลักษณะ ๔ ความผิดเกี่ยวกับศาสนา	๒๐๖-๒๐๘	๖๒
ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน	๒๐๙-๒๑๖	๖๒
ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน	๒๑๗-๒๓๙	๖๔
ลักษณะ ๗ ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	๒๔๐-๒๖๙/๑๕	๖๙
หมวด ๑ ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา	๒๔๐-๒๔๙	๖๙
หมวด ๒ ความผิดเกี่ยวกับดวงตรา แสตมป์ และตั๋ว	๒๕๐-๒๖๓	๗๑
หมวด ๓ ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร	๒๖๔-๒๖๙	๗๓
หมวด ๔ ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์	๒๖๙/๑-	
	๒๖๙/๗	๗๕
หมวด ๕ ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง	๒๖๙/๘-	
	๒๖๙/๑๕	๗๖
ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการค้า	๒๗๐-๒๗๕	๗๘
ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๒๗๖-๒๘๗/๒	๗๙
ลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๒๘๘-๓๐๘	๘๙
หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต	๒๘๘-๒๙๔	๘๙
หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย	๒๙๕-๓๐๐	๙๐
หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก	๓๐๑-๓๐๕	๙๒
หมวด ๔ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก		
คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา	๓๐๖-๓๐๘	๙๓

	มาตรา	หน้า
ลักษณะ ๑๑ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง	๓๐๙'-๓๓๓	๙๔
หมวด ๑ ความผิดต่อเสรีภาพ	๓๐๙'-๓๒๑/๑	๙๔
หมวด ๒ ความผิดฐานเปิดเผยความลับ	๓๒๒-๓๒๕	๙๘
หมวด ๓ ความผิดฐานหมิ่นประมาท	๓๒๖-๓๓๓	๙๙
ลักษณะ ๑๒ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๓๓๔-๓๖๖	๑๐๑
หมวด ๑ ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์	๓๓๔-๓๓๖	๑๐๑
หมวด ๒ ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์สิน ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์	๓๓๗-๓๔๐	๑๐๔
หมวด ๓ ความผิดฐานฉ้อโกง	๓๔๑-๓๔๘	๑๐๗
หมวด ๔ ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้	๓๔๙'-๓๕๑	๑๐๙
หมวด ๕ ความผิดฐานยักยอก	๓๕๒-๓๕๖	๑๐๙
หมวด ๖ ความผิดฐานรับของโจร	๓๕๗	๑๑๐
หมวด ๗ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน	๓๕๘-๓๖๑	๑๑๑
หมวด ๘ ความผิดฐานบุกรุก	๓๖๒-๓๖๖	๑๑๒
ลักษณะ ๑๓ ความผิดเกี่ยวกับศพ	๓๖๖/๑-๓๖๖/๔	๑๑๓

ภาค ๓ ลหุโทษ

๓๖๗-๓๙๘ ๑๑๕

คำอธิบายมาตราสำคัญ

ภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป	๑-๑๐๔	๑๒๑
ภาค ๒ ความผิด	๑๑๓-๓๖๖/๔	๑๖๘

ประมวลกฎหมายอาญา

ภาค ๑

บทบัญญัติทั่วไป

ลักษณะ ๑

บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป

หมวด ๑

บทนิยาม

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

(๑) “โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

(๒) “ทางสาธารณะ” หมายความว่า ทางบกหรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางรถไฟและทางรางที่มีรถเดิน สำหรับประชาชนโดยสารด้วย

(๓) “สาธารณสถาน” หมายความว่า สถานที่ใดๆ ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้

(๔) “เคหสถาน” หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม

(๕) “อาวุธ” หมายความว่า สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ

มาตรา ๖๘ ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ นั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำไปเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ แต่ถ้าการกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำก็ได้

มาตรา ๗๐ ผู้ใดกระทำตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน แม้คำสั่งนั้นจะมีชอบด้วยกฎหมาย ถ้าผู้กระทำมีหน้าที่หรือเชื่อโดยสุจริตว่ามีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ เว้นแต่จะรู้ว่าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งมีชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๗๑ ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๓๖ วรรคแรก และมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๖๔ นั้น ถ้าเป็นการกระทำที่สามีกระทำต่อภริยา หรือภริยากระทำต่อสามี ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ

ความผิดดังระบุนานี้ ถ้าเป็นการกระทำที่ผู้บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อผู้บุพการี หรือพี่หรือน้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน แม้กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ และนอกจากนั้นศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๗๒ ผู้ใดบันดาลโทสะโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๗๓ เด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ

ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๔ เด็กอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาตักเตือนด้วยก็ได้

(๒) ถ้าศาลเห็นว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสามปี และกำหนดจำนวนเงินตามที่เห็นสมควรซึ่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละหนึ่งหมื่นบาท ในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น แต่ถ้าเด็กนั้นอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และศาลเห็นว่าไม่สมควรจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่าจะยอมรับข้อกำหนดทำนองที่บัญญัติไว้สำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองดังกล่าวมาข้างต้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ยอมรับข้อกำหนด เช่นว่านั้น ก็ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลนั้นไปโดยวางข้อกำหนดดังกล่าว

(๓) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังสถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็ก ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่ให้เกินกว่าวันที่เด็กนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี

ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ตาม (๒) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติเด็กนั้นเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุ้มครองความประพฤติเด็กนั้น

ในกรณีที่เด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้ หรือในกรณีที่เด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (๒) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควร เพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ ในเมื่อบุคคลหรือองค์การนั้นยินยอม ในกรณีเช่นว่านี้ ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจเช่นผู้ปกครองเฉพาะเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควร หรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้

คำสั่งของศาลดังกล่าวใน (๒) (๓) วรรคสอง และวรรคสามนั้น ถ้าในขณะที่ใดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ ความปรากฏแก่ศาลโดยศาลรู้เองหรือตามคำเสนอของผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานอัยการ หรือบุคคล หรือองค์การที่ศาลมอบตัวเด็กเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน หรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ก็ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้นหรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรานี้

มาตรา ๑๕ ผู้ใดอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบและสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตามมาตรา ๑๔ หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงครึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๖ ผู้ใดอายุตั้งแต่สิบแปดปีแต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้

ถ้าผู้ที่เข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้นั้นแสดงได้ว่า ได้กระทำไปเพื่อห้ามการชุมนุมต่อสู้นั้น หรือเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๓๐๐ ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หมวด ๓

ความผิดฐานทำให้แท้งลูก

มาตรา ๓๐๑ หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกขณะมีอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐๒ ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๓๐๓ ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นไม่ยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๓๐๔ ผู้ใดเพียงแต่พยายามกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือมาตรา ๓๐๒ วรรคแรก ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๓๐๕ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือมาตรา ๓๐๒ เป็นการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

(๑) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากหญิงตั้งครรภ์ต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตราย ต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงนั้น

(๒) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากมีความเสี่ยงอย่างมากหรือมีเหตุผลการแพทย์ อันควรเชื่อได้ว่าหากทารกคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง

(๓) หญิงยื่นยันต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์เนื่องจากมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ

(๔) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์ไม่เกินสิบสองสัปดาห์ยื่นยันที่จะยุติการตั้งครรภ์

(๕) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์ แต่ไม่เกินยี่สิบสัปดาห์ ยื่นยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ ภายหลังการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

หมวด ๔

ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา

มาตรา ๓๐๖ ผู้ใดทอดทิ้งเด็กอายุยังไม่เกินเก้าปีไว้ ณ ที่ใด เพื่อให้เด็กนั้นพ้นไปเสียจากตน โดยประการที่ทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐๗ ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญาต้องดูแลผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ เพราะอายุ ความป่วยเจ็บ ภัยพิการหรือจิตพิการ ทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้นั้นเสียโดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบายมาตราสำคัญ

ภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป

มาตรา ๑

มาตรา ๑ เป็นเรื่องนิยามศัพท์ ประมวลกฎหมายอาญานิยามคำศัพท์เป็นการเฉพาะไว้ ๑๕ คำ ซึ่งจะได้ยกที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

“โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เช่น จำเลยที่ ๒ ลงชื่ออนุมัติให้จ่ายเงินค่าครุภัณฑ์ทั้งหมด ทั้งที่ผู้ขายส่งมอบครุภัณฑ์เพียง ๑๑ รายการ ยังขาดอีก ๖ รายการ เป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ขายที่อนุมัติให้จ่ายค่าซื้อครุภัณฑ์ทั้งที่ผู้ขายส่งมอบไม่ครบตามสัญญา เป็นการแสวงหาประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยไม่ชอบ ไม่ว่าผู้ขายจะรู้หรือไม่ก็ตาม ถือว่าจำเลยที่ ๒ แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับผู้อื่น เป็นการกระทำโดยทุจริต ตาม ปอ. มาตรา ๑ (๑) (ฉ. ๘๐๖๕/๒๕๕๖) เป็นต้น

“ทางสาธารณะ” หมายความว่า ทางบกหรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางรถไฟและรางที่มิรถเดินสำหรับประชาชนโดยสารด้วย เช่น เจ้าของที่ดินปล่อยให้สาธารณชนใช้ที่ดินสัจจรูปไปมาเพื่อไปสู่ทางถนนมาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว แม้ไม่ปรากฏว่าได้มีการอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณะโดยตรง ก็ถือว่าได้มีการอุทิศโดยปริยาย (ฉ. ๑๑๓๘ - ๑๑๓๙/๒๕๐๑)

มาตรา ๗๒

มาตรา ๗๒ เป็น “เหตุลดหย่อนโทษ” ที่กฎหมายให้ศาลใช้ดุลยพินิจลงโทษผู้กระทำน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หากได้กระทำความผิดเพราะ “บันดาลโทสะ” โดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรง และด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น เช่น นาย ก. เข้าไปด่าและชกต่อย นาย ข. อย่างรุนแรง นาย ข. จึงใช้ไม้หน้าสามฟาดไปที่ นาย ก. จนสลบ เช่นนี้ถือว่า นาย ข. ถูก นาย ก. ข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมจึงบันดาลโทสะ และได้กระทำความผิดต่อ นาย ก. ในขณะนั้น แม้ว่า นาย ก. จะมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นตามมาตรา ๒๙๕ หรือมาตรา ๒๙๗ แต่ศาลจะลงโทษ นาย ข. น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดตามมาตรา ๒๙๕ หรือมาตรา ๒๙๗ เพียงใดก็ได้

ตัวอย่างตามคำพิพากษาศาลฎีกา

- ผู้ตายใช้มือตบศีรษะจำเลย อายุ ๔๘ ปี ซึ่งมีอายุมากกว่าผู้ตาย ๕ ปี แม้จำเลยจะห้ามผู้ตายแล้วผู้ตายก็ไม่ฟังและยังตามไปข่มเหงจำเลยอีก จำเลยจึงใช้ปืนตีและยิงผู้ตายในขณะนั้น ถือเป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะตามมาตรา ๗๒ (ฎ. ๘๑๖/๒๕๑๓)

- จำเลยกับ ส. แม้มิได้เป็นสามีภรรยาตามกฎหมาย แต่จำเลยอุปการะเลี้ยงดู ส. เยี่ยงภรรยา การที่ผู้เสียหายซึ่งก็รู้และยังไปร่วมประเวณีกับ ส. จำเลยยิงผู้เสียหายขณะผู้เสียหายกับร่วมประเวณีกับ ส. ถือได้ว่ากระทำเพราะบันดาลโทสะโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๗๒ (ฎ. ๒๓๓๓/๒๕๔๔)

มาตรา ๗๓

มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง เป็นเหตุยกเว้นโทษกรณีเด็กกระทำความผิด ซึ่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๖๕ แก้ไขจากเด็กอายุไม่เกิน ๑๐ ปี เป็นไม่เกิน ๑๒ ปี การแก้ไขเกณฑ์อายุดังกล่าวมาจากข้อมูลทางการแพทย์ที่พบว่า เด็กอายุ ๑๒ ปี กับเด็กอายุ ๑๐ ปี มีพัฒนาการไม่แตกต่าง

กันมากนัก ยังมีความบกพร่องในเรื่องความสำนึกผิดชอบชั่วดี และยังอยู่ในวัยการศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงสมควรได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกัน อันสอดคล้องกับ General Comment No ๑๐ (๒๐๐๗) Children's right in juvenile justice ที่ออกตาม Convention on the of the child – CRC ซึ่งประเทศไทยได้ตอบรับและสมัครใจที่จะปฏิบัติตามแล้ว

มาตรา ๗๓ วรรคสอง คงเดิม เพียงแต่เกณฑ์อายุของเด็กต้องอยู่ภายในบังคับมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง คือ ไม่เกิน ๑๒ ปี

มาตรา ๗๔

มาตรา ๗๔ เป็นเหตุยกเว้นโทษกรณีเด็กกระทำความผิดเช่นเดียวกับมาตรา ๗๓ แต่ต้องอยู่ภายในเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๖๕ แก้ไขจากเด็กอายุกว่า ๑๐ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี เป็นอายุกว่า ๑๒ ปีแต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี รวมทั้งแก้ไขเงื่อนไขบางประการด้วย

มาตรา ๗๕

มาตรา ๗๕ กฎหมายให้อำนาจศาลใช้ดุลยพินิจในการกระทำของ “ผู้ที่อายุกว่า ๑๕ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปี” ที่ถือได้ว่ามิใช่เด็กแต่เป็นเยาวชนที่ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด ศาลจะพิจารณาจาก “ความรู้ผิดชอบและสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้นั้น” ในการวินิจฉัยว่าเยาวชนผู้กระทำความผิดอาญาดังกล่าวนั้นสมควรพิพากษาลงโทษหรือไม่ โดยแยกเป็น ๒ กรณีดังนี้

๑. ศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษ เช่นนี้ก็ให้จัดการตามมาตรา ๗๘ อันเป็น “เหตุยกเว้นโทษ” โดยศาลมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๗๔ (๑) - (๕) ตามที่กล่าวมาแล้ว

๒. ศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษ เช่นนี้ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่ง (ครึ่ง) หนึ่ง

(๒) จำเลยมีเจตนาใช้อาวุธปืนแก๊บยางยิงค้างคาโดยไม่พิจารณาให้ดีว่าบริเวณที่ยิงไปนั้นจะมีผู้เสียหายอยู่หรือไม่ เมื่อกระสุนปืนที่ยิงไปนั้นไม่ถูกค้างคา แต่กลับไปถูกผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัสต้องป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่า ๒๐ วัน กรณีเช่นนี้จึงถือว่าจำเลยกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง จำเลยย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๐ (ญ. ๒๕๘๙/๒๕๔๖)

(๓) การที่จำเลยไม่จัดให้มีโคมไฟสัญญาณแสงแดงที่ตอนปลายสุดของรถบรรทุกและจอดรถยนต์บรรทุกดังกล่าวที่ไม่ได้ติดตั้งโคมไฟสัญญาณแสงแดงไว้ข้างทางริมถนนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายขับรถจักรยานยนต์ชน ทำให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส ถือได้ว่าจำเลยกระทำโดยประมาท และผลเสียเกิดจากการที่จำเลยจักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้น จึงมีความผิด ตาม ปอ. มาตรา ๓๐๐ (ญ. ๑๒๐๐๙/๒๕๔๓)

มาตรา ๓๐๑

ความผิดฐานทำให้ตนเองแท้งลูก มีองค์ประกอบของความผิด ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

๑ หญิงใด

๒ ทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนเองแท้งลูก

๓ ขณะมีอายุครรภ์เกิน ๑๒ สัปดาห์

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

คำอธิบาย

“หญิง” หมายถึง หญิงมีครรภ์ มาตรานี้กฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้กระทำความผิดว่าต้องเป็นหญิงมีครรภ์เท่านั้น จึงจะกระทำความผิดตามมาตรานี้ เพราะหญิงไม่มีครรภ์ไม่อาจแท้งลูกได้

“**แท้ง**” หมายถึง สิ้นสุดการตั้งครรภ์ก่อนกำหนด โดยที่ลูกในท้องไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔) โดยหญิงนั้นทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนเองแท้งลูก ไม่ว่าโดยวิธีใดก็เป็นความผิดตามมาตรา ๓๐๑ นี้

“**ขณะมีอายุครรภ์เกิน ๑๒ สัปดาห์**” เดิมไม่มีการกำหนดอายุการตั้งครรภ์ แต่ได้มีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๖๔ ฉะนั้น ในปัจจุบันหากหญิงมีอายุครรภ์ยังไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ ทำแท้งไม่ว่าจะทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนเองแท้งลูก ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๓๐๑ นี้

มาตรา ๓๐๒

ความผิดฐานทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอม มีองค์ประกอบของความผิดดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

๑. ผู้ใด
๒. ทำให้หญิงแท้งลูก
๓. โดยหญิงนั้นยินยอม

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

คำอธิบาย

“**ทำให้หญิงแท้งลูก**” มีความหมายเช่นเดียวกับ ตาม ปอ. มาตรา ๓๐๑ ดังกล่าวมาแล้ว

“**โดยหญิงนั้นยินยอม**” มีความหมายเช่นเดียวกับ ตาม ปอ. มาตรา ๓๐๑ ดังกล่าวมาแล้ว

องค์ประกอบภายนอก

๑. ผู้ใด
๒. ทำให้หญิงแท้งลูก
๓. โดยหญิงนั้นไม่ยินยอม

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

คำอธิบาย

ความผิดตาม ปอ. มาตรา ๓๐๓ มีความหมายเช่นเดียวกับมาตรา ๓๐๒ ต่างกันที่มาตรา ๓๐๓ นี้ “โดยหญิงนั้นไม่ยินยอม” ซึ่งหมายถึง หญิงนั้นมิได้สมัครใจให้ทำแท้ง หากแต่ถูกบังคับ ถูกขู่เชื่อว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ถูกหลอกลวงหรือถูกทำให้สำคัญผิด เช่น วางยาสลับแล้วจึงทำแท้งโดยหญิงนั้นไม่รู้ตัว เป็นต้น

สำหรับมาตรา ๓๐๓ วรรคสอง “เป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่น” และมาตรา ๓๐๓ วรรคสาม “เป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย” มีลักษณะเช่นเดียวกันกับมาตรา ๓๐๒ วรรคสอง และวรรคสาม ดังกล่าวมาแล้ว

มาตรา ๓๐๕

มาตรา ๓๐๕ เป็นการทำแท้งที่ไม่มีความผิด แต่เดิมจำกัดการกระทำที่ไม่มีความผิดไว้เพียง ๒ ประการ คือ จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิง และหญิงนั้นมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามมาตรา ๒๗๖, ๒๗๗, ๒๘๒ หรือ ๒๘๔ ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๖๔ ขยายขอบเขตข้อยกเว้นความผิดให้กว้างขึ้น กล่าวคือ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือมาตรา ๓๐๒ เป็นการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาใน ๕ กรณีดังต่อไปนี้ ทั้งหญิงและผู้กระทำไม่มีความผิด

(๑) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากหญิงตั้งครรภ์ต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงนั้น ซึ่งกฎหมายแก้ไขให้รวมถึงภาวะความเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพของหญิงที่ได้รับการคุ้มครองแล้ว กรณีนี้ไม่จำกัดอายุครรภ์

(๒) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากมีความเสี่ยงอย่างมากหรือมีเหตุผลทางการแพทย์อันควรเชื่อได้ว่าหากทารกคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง แต่เดิมไม่มีข้อยกเว้นนี้ และกรณีนี้ไม่จำกัดอายุครรภ์

(๓) หญิงยืนยันต่อผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์เนื่องจากมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งไม่จำกัดความผิดว่าต้องเป็นบัพัณญัตติตามมาตราใด โดยเพียงหญิงนั้น “ยืนยัน” ด้วยตนเอง ก็เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการดำเนินคดีพิสูจน์ความผิดก่อนแต่อย่างใด และกรณีนี้ไม่จำกัดอายุครรภ์

(๔) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ โดยเพียงหญิงนั้น “ยืนยัน” ก็เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้อื่น

(๕) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกิน ๑๒ สัปดาห์ แต่ไม่เกิน ๒๐ สัปดาห์ ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายหลังการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทย์สภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาคการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๓๐๖

ความผิดฐานทอดทิ้งเด็กอายุไม่เกินเก้าปี มีองค์ประกอบของความผิดดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

๑. ผู้ใด

๒. ทอดทิ้งเด็กอายุไม่เกินเก้าปีไว้ ณ ที่ใด

๓. โดยประการทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแล

คำอธิบาย

“เจ้าหนี้ได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้” ความผิด ตาม ปอ. มาตรา ๓๕๐ นี้ จะต้องมิใช่หนี้โดยชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นเสียก่อน หากไม่ปรากฏว่ามิใช่หนี้ใดเกิดขึ้น หรือหนี้ได้ระงับไปแล้ว (ฎ. ๙๓/๒๕๐๗) หรือหนี้ที่ไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลได้ เช่น หนี้พนัน หนี้กู้ยืมที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ (ฎ. ๑๔๐๖/๒๕๑๒) เป็นต้น ก็ไม่อาจเป็นความผิดตาม มาตรา ๓๕๐ นี้ได้ และจะต้องปรากฏว่าเจ้าหนี้ได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ เช่น เจ้าหนี้ได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้วหรือเจ้าหนี้ได้แจ้งเป็นหนังสือให้ลูกหนี้ชำระหนี้ภายในกำหนด มิฉะนั้นจะต้องฟ้องบังคับคดี เป็นต้น หากเจ้าหนี้ยังไม่ได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ก็ยังไม่เป็นความผิด ตาม ปอ. มาตรา ๓๕๐ (ฎ. ๑๒๓/๒๕๒๓)

“ย้ายไปเสีย” หมายถึง เคลื่อนทรัพย์ออกไปจากที่ตั้งเดิม

“ซ่อนเร้น” หมายถึง ปกปิดไม่ให้รู้ว่าทรัพย์อยู่ ณ ที่ใด ซึ่งอาจเป็นเอาทรัพย์ไปฝังไว้ในดิน เอาไปซ่อนไว้ใต้น้ำ เอาใส่ท่าอำพราง เอาวางหรือไปไม่ปกปิดไว้ เป็นต้น

“โอนไปให้แก่ผู้อื่น” หมายถึง โอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์นั้นไปเป็นของผู้อื่น เช่น จดทะเบียนโอนขายที่ดินให้แก่ผู้อื่น เป็นต้น แต่การจดทะเบียนให้เช่าที่ดิน (ฎ. ๘๗/๒๕๑๘) สละสิทธิไถ่ถอนการขายฝาก (ฎ. ๑๐๑๗-๑๐๑๘/๒๕๑๗) ยังไม่เป็นการโอนไปให้แก่ผู้อื่น ไม่เป็นความผิด ตาม ปอ. มาตรา ๓๕๐ นี้

“ทรัพย์” หมายถึง ทรัพย์สินด้วย

“แกล้งให้ตนเป็นหนี้จำนวนใดอันไม่เป็นความจริง” หมายถึง ไม่มีมูลหนี้อยู่จริง แต่แกล้งว่าตนเป็นหนี้ผู้อื่นอยู่ (ฎ. ๑๔๗๔/๒๕๑๗) รวมทั้งแกล้งแสดงให้เห็นว่าเป็นหนี้ผู้อื่นเกินกว่ามูลหนี้จริงด้วย

“เจตนา” คือ เจตนารมณ์ตาม ปอ. มาตรา ๕๙

“เพื่อมิให้เจ้าหนี้ของตนหรือผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน” เป็นเจตนาพิเศษดังกล่าว (ฎ. ๕๖๓/๒๕๒๓) หากขาดเจตนาพิเศษดังกล่าว เช่น ขาย

ความผิดฐานรับของโจร มีองค์ประกอบของความผิดดังนี้

១. ដូច

๓. ซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด

องค์ประกอบภายใน

คำอธิบาย

“ซื้อ” หมายถึง รับโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโดยผู้ซื้อตกลงจะใช้ราคาสินค้านั้นให้แก่ผู้ขาย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๓

“อาคารเก็บรักษาทรัพย์” หมายถึง สิ่งที่ปลูกสร้างทั้งหลายที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ เช่น โกดังเก็บสินค้า คลังสินค้า ยุ้งข้าว โรงเก็บวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น และหมายความเฉพาะภายในตัวอาคารเท่านั้น มิได้รวมถึงบริเวณอื่นด้วยดังเช่นเคหสถาน

“สำนักงาน” หมายถึง สถานที่ทำงานหรือสถานที่ประกอบธุรกิจ จะเป็นของเอกชนหรือของทางราชการก็ได้ และหมายความเฉพาะภายในสำนักงานเท่านั้น ไม่รวมถึงบริเวณอื่นดังเช่นเคหสถาน

“โดยไม่มีเหตุอันสมควร” การเข้าไป ซ่อนตัวอยู่ หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่ดังกล่าวจะต้องกระทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร กล่าวคือไม่มีสิทธิ หรือไม่ได้รับความยินยอม เช่น เข้าค้นเรือนผู้เสียหายอันเป็นที่โจรฐานโดยไม่มีหมายค้น และผู้ที่เฝ้าเรือนนั้นได้ห้ามปรามแล้ว (ฎ. ๒๔๖/๒๕๑๕) เข้าไปในสถานที่ราชการในเวลากลางคืน ผู้มีสิทธิห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ออกก็ไม่ยอมออก (ฎ. ๓๐๖/๒๕๑๓) หาเรื่องชวนวิวาทและทำร้ายผู้เสียหายในเคหสถานที่อยู่อาศัยของผู้เสียหาย (ฎ. ๒๙๒๔/๒๕๓๕) เข้าไปในบ้านผู้เสียหายเพื่อเอารถจักรยานยนต์ที่จำนำไว้คืน โดยมีอาวุธติดตัวไปด้วย (ฎ. ๑๖๙๙/๒๕๒๙) เป็นต้น เหล่านี้เป็นความผิด ตาม ปอ. มาตรา ๓๖๔ ทั้งสิ้น

“เจตนา” คือ เจตนาธรรมดา ตาม ปอ. มาตรา ๕๙

มาตรา ๓๖๕

ความผิดฐานบุกรุกลักษณะฉกรรจ์ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๓ หรือมาตรา ๓๖๔ ได้กระทำโดยมีองค์ประกอบของความผิดดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

๑. โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
๒. โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือ
๓. ในเวลากลางคืน